

HARMATI MINKA

ÁHÍTAT

A szépség az evilági örökkévalóság.
(Simone Weil)

Az az ősz a kegyelem ideje volt. Egy hatalmas tenyér simította végig szelíden a tájat, és keze nyomán minden beérett. A fénylő porszemek vibráló tánca nyugodt, szinte mozdulatlan áradással lassult. A kipirult, lázas erdő fürdőt vett az ég kékjében, a színek lelkes lobogását hűs esők csitították. Az addig félkészben bolyongó, gazdátlan hangok egyszerre egymásra találtak, és egyetlen tágas hangzatként zengtek tovább a gazdagító csöndben.

Az az ősz a távlatok ideje volt. A látóhatár végtelenné tágult, és az idő szétfoszlott a horizont mögött. A mélyreható bronzsugarak átvilágították a világot, a láthatón túli valóság röntgenképét vetítve szemem elé. Minden megméretett, s ami könnyűnek találtatott, azt száraz avaroként sodorta el a szél.

Az az ősz az érés ideje volt. A lombok zöldje arannyá nemesedett, és a fanyar gyümölcsöt megédesítette az idő. Változás készülődött bennem is és a szürettel végre megérkezett. Már nemcsak néztem, hanem láttam is; nemcsak vártam, hanem cselekedtem is; nemcsak hallgattam, hanem szóltam is. Régi utak értek össze és új utak nyíltak meg lábam előtt: régóta halogatott lépéseket tettem meg, magam mögött hagyva a félelmek árnyát. Útközben felcsendült egy elfeledett, mégis ismerős dallam: a hajnaltiszta, hófehér hallgatás szelíd összhangja. A bizonytalan tervek szándék-ká erősödtek, és az addigi töredékélet egységgé gömbölyödve dorombolt bennem.

Az az ősz az áhítat ideje volt. Állandó ámulatban léteztem és nagy sétákat tettem a megszentelt tájon. A fanyar illatú erdőben figyeltem a fák bölcs derűjét, a bokrok izzó táncát, a rovarok réveteg röptét. A holtágnál csodáltam a víz tükörsima nyugalmát, a párák könnyed lebegését, a madarak szabad szárnyalását. Mindenütt az elmúlás méltósága sugárzott, és a természet egyetlen hatalmas imává lényegült át.

Hálaadó sétáim egyike egy gesztenyesorhoz vitt. A fák az út mentén szabályos sorban sorakoztak, és a kupolává záródott lombok alatt árnyas folyosó vezetett a fénybe. Megrendülve ballagtam a lenyűgöző kerengőn át, mintha csak egy elhagyatott kolostor boltívei alatt járnék. Templom volt, valódi remekmű, lélegző és eleven szakralitás.

A táj elhagyatott volt, mégsem éreztem egyedül magam. A fák néma közvetítőként álltak föld és ég között: karjuk áldón nyúlt a magasba, sóhajuktól pedig tisztább lett a világ. Mélyen gyökerező, de még vak hitük áttörte a föld súlyos tehetetlenségét, hogy a sötétségből a napvilágra jussanak, és egyenes derékkel, törhetetlen akarattal emelkedjenek egyre feljebb. Az évek a fákon is nyomot hagynak, de az idő kérge alatt keringő tápláló földi nedvek és az éltető égi fény elixírje kortalanná teszi arcukat.

A föld és az ég nemcsak a fákból, hanem a természet minden alkotásában összefonódik, és elválaszthatatlan szövetségre lép. Amikor a halhatatlan szellem az anyagba zuhan, a természet is formát öltött, de sosem feledte eredetét. A természet Isten ujjlenyomata a világban: a természetfölötti emlékhelye, mely őrzi és sugározza a teremtés harmóniáját.

A természet szépségével – talán éppen ezért – sosem tudtam betelni. A láthatatlan művész ősszel mindent palettája tüzes árnyalataiba márt. Télen hűvös hangzatok telítik a csöndet, puhán duruzsolva a kikelet ígéretét. A tavasz örömeiben táncra perdül: a napfény felkéri a havat és mozgásra bírja, a szél pedig illatokkal keringőzik. A nyár a költészeté: nyiladozó szerelmét virág-szönetben, dühét zápor-epigrammában, bánatát napnyugta-elégiában mondja el.

A természet az építészetben is jártas, és alkotásaihoz sokféle anyagot használ. Sziklából barlangerődöket váj ki, a hegyek csúcsait kőből mintázza; a dombok lankáit földből, a sivatagok lágy íveit homokból készíti, míg az ég hatalmas csarnokát fagerendákkal támasztja alá.

A gesztenyék boltívet nemcsak a természet, hanem emberi kéz is alakította. Teret engedett a fák adottságainak, de vadhajtásait megnyírta, hogy hajlamaikból szigorú, fenséges rendet formáljon. Úgy álltak ott fegyelmezetten, akár a regulát betartó szerzetesek a délutáni zsolozsmán: egyéniségük feloldódott az arctalan közösségben, és fohászuk áthatotta az októberi tájat.

A fák kerengőjében természet és művészet összefonódott, létrehozva a tökéletes harmónia ritka, törekeny pillanatát. A szépség diadalíve alatt jártam: kísértálmam az idő fogságából, és minden régről ismerősnek tűnt. A lombok közt egy másik világ fénye szűrődött át, s a gesztenyék oszlopcsarnokába a végső Rend költözött. Öröm fogott el, a ráismerés boldogsága: ez a világ csak tükröződés, az elhalványult égi otthon földi mása.

Az az ősz az elmúlás ideje volt, de mégsem halált, hanem visszatérést ígért. A faszor minden lélegzettel nyújtózott egyet, hogy jobban hallja az ég szavát. A láthatatlan kéz utamat már elegyengette: az út menti gesztenyék kijelölték az irányt, és felidéztek, hová is tartok.

Az az ősz a hála ideje volt. Óvatosan őriztem az október csodáját, és figyeltem minden rezdülését. Együtt imádkoztam a gesztenyékkel, köszönetet mondva lételemért, az életemet alakító gondoskodásért.

Az az ősz a hazatérés ideje volt. Az ég néhány hétre a földre szállt, s mint szorgos kertész, elültette magvait, hogy a földben fogant, de a fénybe nyíló szépség kaput nyisson az örökkévalóságra. A faszor végén a kapu nyitva állt, és a sajgó honvágy végre csillapult, ahogy az örök haza a szépségen át üzent – mert a szépség formába öntött, pillanatnyi halhatatlanság.

